

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1999-2000

27 JANVIER 2000

Proposition de résolution sur la mise en place d'une taxe sur les mouvements internationaux de capitaux

(Déposée par M. Philippe Mahoux et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

Le Sénat,

A. considérant que la mondialisation financière débridée est susceptible d'aggraver l'insécurité économique et les inégalités sociales;

B. qu'elle risque de miner les institutions démocratiques et les États souverains en charge de l'intérêt général et de leur substituer des logiques strictement spéculatives exprimant les intérêts des seuls marchés financiers;

C. considérant que les crises survenues dans les économies de grands pays du sud-est asiatique (Corée, Thaïlande, Indonésie) et d'Amérique latine (Mexique, Brésil), sans parler de la Russie, ont montré les limites d'une régulation automatique du marché;

D. que ces crises dramatiques ont mis en évidence le rôle néfaste des mouvements de capitaux spéculatifs et l'incapacité des gouvernements nationaux comme des institutions internationales à réagir adéquatement à ces situations;

E. que la stabilisation de ces mouvements de capitaux est une condition d'un développement durable des économies émergentes et, *a fortiori*, des économies en retard de développement;

F. qu'il est urgent d'enrayer ces processus nuisibles en créant de nouveaux instruments de régulation et de

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1999-2000

27 JANUARI 2000

Voorstel van resolutie over het invoeren van een belasting op internationale kapitaalbewegingen

(Ingediend door de heer Philippe Mahoux c.s.)

TOELICHTING

De Senaat,

A. overwegende dat ongebreidelde financiële mondialisering de economische onzekerheid en de sociale ongelijkheid kan doen toenemen;

B. dat zij de democratische instellingen en de soevereine Staten die het algemeen belang moeten behartigen, dreigt te ondermijnen en te vervangen door een zuiver speculatieve logica waarin enkel de belangen van de financiële markten vertolkt worden;

C. overwegende dat de crisis die de economieën van grote Zuid-Oost-Aziatische landen (Korea, Thailand, Indonesië) en Latijns-Amerikaanse landen (Mexico, Brazilië) getroffen heeft, zonder het nog over Rusland te hebben, de grenzen van een automatische marktregulering heeft aangetoond;

D. dat die dramatische crisis telkens weer de nefaste rol van de speculatieve kapitaalbewegingen heeft aangetoond, alsook het onvermogen van de nationale regeringen en van de internationale instellingen om passend op die toestand te reageren;

E. dat de stabilisering van die kapitaalbewegingen een voorwaarde is voor een duurzame ontwikkeling van de economie van groeilanden en *a fortiori* voor de economie van landen met een ontwikkelingsachterstand;

F. dat die schadelijke processen een halt moet worden toegeroepen door nieuwe regulerings- en

contrôle, aux plans national, européen et international, afin d'enrayer le sentiment d'impuissance qui peut résulter d'une mondialisation non contrôlée;

G. considérant que la liberté totale de circulation des capitaux, les paradis fiscaux et l'explosion du volume des transactions spéculatives ont souvent constraint les États à une course pour attirer les plus gros investisseurs;

H. considérant que les transactions financières internationales représentent un montant quotidien de quelque 1 500 milliards de dollars sur les marchés des changes;

I. qu'une part importante de ce volume est orientée par la recherche d'un profit immédiat qui ne tient pas compte de l'état de la production et du commerce des biens et des services des pays concernés par ces transactions;

J. que cette évolution a pour conséquence un accroissement des seuls revenus du capital au détriment notamment de ceux du travail, mais aussi de la santé des économies des pays;

K. qu'un tel système favorise la généralisation de la précarité et l'extension de la pauvreté plutôt que l'amélioration générale du niveau de vie et l'accroissement du bien commun;

L. considérant que les seuls impératifs du profit induit par la spéculation financière contribuent à détériorer les conditions de travail, à étendre la zone d'influence de la sphère financière et à déséquilibrer les mécanismes de solidarité entre nations, peuples et générations;

M. considérant que la logique spéculative entraîne une aggravation des disparités entre pays riches et pays pauvres;

N. considérant que ce processus inégalitaire et destructeur doit être enrayer;

O. considérant que la proposition de l'économiste américain James Tobin, prix Nobel d'économie, de taxer les transactions spéculatives sur les marchés des devises, peut apporter une partie non négligeable de la réponse à ces problèmes;

P. que même fixée au taux extrêmement bas de 0,05 %, la «taxe Tobin» pourrait déjà jouer un rôle régulateur;

Q. que rapportée en effet aux volumes échangés, elle serait susceptible de rapporter plus de 100 milliards de dollars par an, collectés, pour l'essentiel, par les pays industrialisés;

R. que même si la taxe ne jouait pas ou pas suffisamment un rôle modérateur sur les marchés financiers, la somme ainsi récoltée pourrait être affectée

controle-instrumenten in het leven te roepen op nationaal, Europees en internationaal vlak teneinde het gevoel van machteloosheid dat uit een niet-gecontroleerde mondialisering kan voortvloeien, uit de wereld te helpen;

G. overwegende dat het totaal vrije verkeer van kapitaal, de fiscale paradijzen en de ongebreidelde toename van speculatieve transacties Staten vaak gedwongen hebben tot een wedloop om de grootste investeerders aan te trekken;

H. overwegende dat de internationale financiële transacties op de valutamarkten dagelijks ongeveer 1 500 miljard dollar vertegenwoordigen;

I. dat een belangrijk deel van die transacties gericht is op onmiddellijk winstbejag waarbij geen rekening wordt gehouden met de omstandigheden waarin de goederen en diensten van de bij die transacties betrokken landen geproduceerd en verhandeld worden;

J. dat die ontwikkeling leidt tot een stijging van de inkomsten uit kapitaal ten nadele van die uit arbeid maar ook ten nadele van de gezondheid van de economieën van de landen;

K. dat een dergelijk systeem de onzekerheid veralgemeent en de armoede groter maakt in plaats van de levensstandaard globaal te verbeteren en het algemeen belang beter te dienen;

L. overwegende dat het streven naar winst die voortvloeit uit financiële speculatie bijdraagt tot een verslechtering van de arbeidsomstandigheden, tot een uitbreiding van de invloedssfeer van de financiële wereld en tot een verstoring van de solidariteit tussen naties, volkeren en generaties;

M. overwegende dat de speculatieve logica leidt tot nog grotere verschillen tussen rijke en arme landen;

N. overwegende dat dit discriminerende en destructieve proces een halt moet worden toegeeroepen;

O. overwegende dat het voorstel van de Amerikaanse economist en Nobelprijswinnaar voor economie, James Tobin, om de speculatieve valutahandel te belasten, die problemen voor een groot deel kan oplossen;

P. dat de «Tobin-heffing», zelfs wanneer het uiterst lage tarief van 0,05 % wordt gehanteerd, reeds regulerend zou kunnen werken;

Q. dat zij, gelet op de verhandelde geldhoeveelheden, immers meer dan 100 miljard dollar per jaar kan opbrengen, een bedrag dat voornamelijk door de geïndustrialiseerde landen wordt bijeengebracht;

R. dat zelfs indien de heffing nauwelijks of geen effect heeft op de financiële markten, het aldus bijeengebrachte bedrag kan worden toegewezen aan inter-

aux organisations internationales, que ce soit en vue de mettre en place des mécanismes correcteurs ou de mener des actions de lutte contre les inégalités ou de promotion de l'éducation et de la santé publique, ou d'assurer la sécurité alimentaire et le développement durable;

S. considérant qu'à cette fin, il faut agir en commun au niveau européen comme au niveau international, en vue d'entraver les mécanismes purement spéculatifs et de sanctionner les paradis fiscaux;

T. considérant que certains parlements dans le monde se sont déjà prononcés en ce sens;

U. que cette proposition procède donc déjà d'un large mouvement et ne participe plus de l'utopie;

demande au gouvernement :

1. d'étudier la possibilité de mise en œuvre, au niveau international, d'une taxe sur les mouvements de capitaux spéculatifs internationaux, visant à frapper d'un prélèvement toute transaction en devises étrangères;

2. de se concerter avec les autorités de l'Union européenne et les gouvernements des pays membres en vue de la mise en œuvre de cette taxe;

3. de promouvoir au plan international la mise en place d'une telle taxe.

Philippe MAHOUX.
Francis POTY.
Jacques SANTKIN.

nationale organisaties om correctiemechanismen in te voeren of acties te voeren ter bestrijding van de ongelijkheid of ter bevordering van het onderwijs en de volksgezondheid of om de voedselveiligheid en de duurzame ontwikkeling te garanderen;

S. overwegende dat daartoe zowel op Europees niveau als op internationaal niveau gezamenlijk moet worden opgetreden om louter speculatieve mechanismen af te remmen en fiscale paradizien te bestraffen;

T. overwegende dat sommige parlementen in de wereld zich reeds in die zin hebben uitgesproken;

U. dat dit voorstel dus aansluit bij een ruimere beweging en niet langer als utopisch kan worden afgedaan;

vraagt de regering :

1. te bestuderen of het mogelijk is op internationaal niveau een belasting op internationale speculatieve kapitaalbewegingen in te voeren waarbij op elke transactie in vreemde valuta een heffing wordt ingesteld;

2. met de autoriteiten van de Europese Unie en de regeringen van de lidstaten overleg te plegen met het oog op de invoering van die belasting;

3. op internationaal vlak de invoering van een dergelijke belasting te bevorderen.